

RETSMØDERAPPORT

i sag 252/85 *

I — Sagsfremstilling

1. Sagens retlige baggrund

a) Fællesskabsretten

Artikel 1 i Rådets direktiv 79/409 af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EFT L 103, s. 1) som ændret ved Rådets direktiv 81/854 af 19. oktober 1981 om tilpasning, som følge af Grækenlands tiltrædelse, af direktiv 79/409/EØF om beskyttelse af vilde fugle (EFT L 319, s. 3) — herefter benævnt »direktivet« — har følgende ordlyd:

»1) Dette direktiv vedrører beskyttelse af alle de fuglearter, som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor Traktaten finder anvendelse. Det omhandler bevarelse, forvaltning og regulering af de pågældende arter og fastsætter regler for udnyttelse af de nævnte arter.

2) Dette direktiv gælder for fugle samt for deres æg, reder og levesteder.

3) ...«

Artikel 2 indeholder følgende bestemmelse:

»Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger til at opretholde eller til-

passe bestanden af samtlige de i artikel 1 omhandlede arter på et niveau, som især imødekommer økologiske, videnskabelige og kulturelle krav og samtidig tilgodeser økonomiske og rekreative hensyn.

Artikel 5 har følgende ordlyd:

»Med forbehold af artikel 7 og 9 træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at indføre en generel ordning til beskyttelse af alle de i artikel 1 omhandlede fuglearter, herunder især forbud mod:

a) forsætligt at dræbe eller indfange dem, uanset hvilken metode der anvendes;

b) forsætligt at ødelægge eller beskadige deres reder og æg samt fjerne deres reder;

c) at indsamle deres æg i naturen og opbevare disse, også selv om de er tomme;

d) forsætligt at forstyrre fuglene navnlig i yngletiden, i det omfang, en sådan forstyrrelse har væsentlig betydning for formålet med dette direktiv;

* Processprog: Fransk.

- e) at være i besiddelse af fugle af arter, som det ikke er tilladt at jage og indfange«.

— for at hindre omfattende skader på afgrøder, besætninger, skove, fiskeri- og vandområder,

Direktivets *artikel 7, stk. 1*, indeholder følgende bestemmelse:

— ...,

»De i bilag II nævnte arter kan under hensyn til bestandens størrelse samt arternes geografiske udbredelse og formeringsevne inden for Fællesskabet som helhed jages i overensstemmelse med den nationale lovgivning...«

b) ...,

- c) for på strengt kontrollerede betingelser at tillade selektiv indfangning, besiddelse eller enhver anden fornuftig anvendelse af bestemte fuglearter i mindre mængder.

Artikel 8, stk. 1, har følgende ordlyd:

»For så vidt angår jagt på, fangst af eller drab på fugle i overensstemmelse med dette direktiv forbyder medlemsstaterne anvendelse af alle midler, indretninger eller metoder til massefangst eller -drab eller ikke-selektiv fangst eller drab, som kan medføre, at en art forsvinder lokalt; de forbyder herunder navnlig anvendelse af de i bilag IV, litra a), nævnte midler, indretninger og metoder.«

2) I undtagelsesbestemmelserne skal anføres:

- de arter, der er omfattet af undtagelserne,
- de tilladte fangst- eller drabsmidler, -indretninger eller -metoder,
- de risikovilkår samt de omstændigheder med hensyn til tid og sted, under hvilke sådanne undtagelsesbestemmelser kan meddeles,

Første led i *litra a)* i *bilag IV* omfatter bl. a. »snarrer, limpinde, kroge«, mens fjerde led bl. a. omfatter »net«.

- den myndighed, som har bemyndigelse til at erklære, at de fastsatte betingelser er opfyldt, og til at træffe afgørelse om, hvilke midler, indretninger eller metoder, der kan bringes i anvendelse inden for hvilke grænser og af hvilke personer,

Direktivets *artikel 9* har følgende ordlyd:

- »1) Medlemsstaterne kan af nedenstående grunde fravige artikel 5, 6, 7 og 8, såfremt der ikke findes nogen anden tilfredsstillende løsning:

- a) — af hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed,

- den kontrol der skal føres.

— ...,

3) ...«

b) *De franske bestemmelser*

For så vidt angår fuglearter, der er nyttige for landbruget, indeholder *Den Internationale Konvention* af 19. marts 1902 (JORF af 19.12.1905) et principielt forbud mod fjernelse af reder, indsamling af æg, indfangning og ødelæggelse af kuld til enhver tid og uden hensyn til de anvendte midler. I konventionens artikel 2, stk. 3, bestemmes imidlertid, at

»forbudet gælder ikke en ejers eller brugers eller disses repræsentanters ødelæggelse af fuglereder på eller ved beboelsesbygninger eller bygninger i almindelighed, samt gårdspladser...«.

Code rural's artikel 372, stk. 10, indeholder følgende bestemmelser om vildt:

»Uden for jagttiden er fjernelse af reder samt indsamling, ødelæggelse, udbydelse til salg ved dørsalg eller på anden måde, salg eller køb, transport og eksport af æg eller kuld af agerhøns, fasaner, vagtler og andre fugle samt kuld eller unger af dyr, der ikke ifølge landbrugsministerens bekendtgørelser anses for skadelige, forbudt.«

Overtrædelse af denne bestemmelse straffes ifølge artikel 374, stk. 4, i *code rural* med bøde.

Ifølge artikel 1 i *ministeriel bekendtgørelse af 17. april 1981* (JORF af 19.5.1981) er det på

hele Frankrigs område og til enhver tid absolut forbudt at ødelægge eller fjerne fugleæg og reder hidrørende fra fuglearter, der ikke er husfugle. Disse arter nævnes i fortsættelsen i denne bestemmelse.

Artikel 2 i nævnte ministerielle bekendtgørelse indeholder et forbud mod

»lemlæstelse og udstopning af fugle af de nedenfor nævnte fuglearter, der ikke er husfugle, eller transport, udbydelse i dørsalg, anvendelse, udbydelse til salg, salg eller køb af disse fugle.«

Fortegnelsen over de nævnte arter omfatter navnene på to fuglearter.

I artikel 3 i samme ministerielle bekendtgørelse er der fastsat et forbud mod

»dørsalg, udbydelse til salg, salg eller køb af levende eller døde fugle tilhørende de nedenfor nævnte arter, der ikke er husfugle...«

Fortegnelsen over de nævnte arter indeholder navnene på 27 fuglearter.

Artikel 3, stk. 1, i *lov nr. 76-629 af 10. juli 1976* handler om beskyttelse af fuglearter, deres kuld og levesteder i tilfælde,

»hvor det af særlige videnskabelige grunde eller af hensyn til bevarelsen af den nationale biologiske arv er berettiget at beskytte dyr af andre dyrearter end husdyr eller vilde plantearter...«.

Artikel 6, stk. 1, i lov nr. 76-629 har følgende ordlyd:

»Optagelse af virksomhed bestående i opdræt af dyr tilhørende arter, der ikke er husdyrarter samt salg, leje, transittransport og optagelse af virksomhed bestående i offentlig fremvisning af levende individer af lokalt levende eller fremmede vilde dyr kræver med forbehold af de gældende bestemmelser om de godkendte anlæg i forbindelse med miljøbeskyttelse forudgående tilladelse, der meddeles på de betingelser og efter de regler, der er fastsat i et af Conseil d'Etat udstedt dekret«.

Artikel 10, stk. 1, i samme lov indeholder følgende bestemmelse:

»Retten til at besidde dyr, jfr. betingelserne herfor i artikel 9 nedenfor, samt til at anvende dyr, jfr. betingelserne herfor i artikel 276 i Code rural, tilkommer enhver med de begrænsninger, der følger af bestemmelserne i nærværende lov samt af andres rettigheder og af hensynet til den offentlige sikkerhed og sundhed«.

Artikel 9, hvortil der henvises i artikel 10, indeholder følgende bestemmelse:

»En ejer af dyr, der er i besiddelse af et sanseapparat, er forpligtet til at besidde dyret under forhold, der opfylder de krav, der følger af vedkommende dyrearts biologiske særpræg«.

Ministeriel bekendtgørelse af 12. juni 1979 (JORF af 22.8.1979), der giver fortegnelsen over vilde dyrearter, nævner i artikel 1 som fuglearter, der kan jages på Frankrigs europæiske område bl. a. bekkasiner, klirer, med undtagelse af mudderklire, allike, vandhøne, råge, gråkrage, regnspeve, stær, skovskade, præstekrave, husskade, krikand og stenven-der.

Ved to *ministerielle bekendtgørelser* af henholdsvis 20. april 1982 og 1983 blev jagttiden for jagt på turtelduer i Medoc-området fastsat til den 1. til 23. maj.

Ministeriel bekendtgørelse af 27. juli 1982 indeholder i artikel 1 følgende bestemmelse:

»Anvendelse af limpinde til indfangning af drosler til privat brug som lokkefugle er tilladt i tidsrummet 10. oktober 1982 til 12. december 1982...«.

Ministeriel bekendtgørelse af 7. september 1982 indeholder i artikel 1 følgende bestemmelse:

»Indfangning af sanglærke ved benyttelse af vandrette net, såkaldte rundnet (pantes), er tilladt fra den 1. oktober 1982 kl. 8 (normaltid) til den 11. november 1982 aften, i de i 1968 registrerede zoner, hvor sådan jagt endnu fandt sted i 1981... «

Ministeriel bekendtgørelse af 15. oktober 1982 indeholder i artikel 1 følgende bestemmelse:

»Den i nævnte bekendtgørelse af 7. september 1982 fastsatte indfangningstid for indfangning af lærke ved hjælp af rundnet og matole-net i departementet Lot-og-Garonne forlænges til den 20. november om aftenen«.

2. *Twistens forhistorie*

Ved skrivelse af 22. februar 1984 indledte Kommissionen, der havde den opfattelse, at en række bestemmelser i de franske regler på området ikke var i overensstemmelse med direktivet, og at det af hensyn til dettes fuldstændige gennemførelse var nødvendigt at udstede yderligere bestemmelser, den i EØF-Traktatens artikel 169 fastsatte procedure mod Frankrig.

Da den franske regerings svar på skrivelsen af 22. februar 1984 efter Kommissionens opfattelse ikke var overbevisende, og da Kommissionen fandt, at den franske lovgivning efter de oplysninger, den besad herom, stadig ikke var i overensstemmelse med direktivets bestemmelser, fremsatte den ved skrivelse af 20. februar 1985 en begrundet udtalelse. Heri blev der givet Den Franske Republik en frist på to måneder til at efterkomme direktivet.

Sidstnævnte skrivelse blev ikke besvaret.

II — Skriftveksling

Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 13. august 1985, har Kommissionen i medfør af EØF-Traktatens artikel 169, stk. 2, anlagt sag mod Den Franske Republik ved Domstolen med påstand om, at det statueres, at Den Franske Republik ikke har opfyldt sine forpligtelser vedrørende beskyttelse af vilde fugle.

Skriftvekslingen er forløbet forskriftsmæssigt.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt general-

advokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Den har dog anmodet den franske regering om at fremlægge en række dokumenter og Kommissionen om at give en række oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder.

III — Parternes påstande

Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Det statueres, at Den Franske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i medfør af Traktaten og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, idet den ikke inden for den fastsatte frist har sat de nødvendige bestemmelser i kraft for at efterkomme direktivet;

— Den Franske Republik tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

Den franske regering har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse;

— sagsøgeren tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

IV — Parternes anbringender og argumenter under skriftvekslingen

Kommissionen har fremdraget seks tilfælde, der efter dens opfattelse viser, at den franske lovgivning ikke er i overensstemmelse med direktivet.

Første klagepunkt: Undladelse af at gennemføre direktivets artikel 5, litra b) og litra c)

Kommissionen har gjort gældende, at direktivets artikel 5, litra b) og litra c), uden begrænsning af nogen art omfatter beskyttelse af reder og æg for alle de fuglearter, som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa. Ifølge Kommissionen er beskyttelsen ifølge denne regel faktisk ikke fuldt ud tilvejebragt i den franske lovgivning.

Kommissionen har herved i første række gjort gældende, at artiklerne 372, afsnit 10, og 374, stk. 4, i code rural må fortolkes således, at reder og æg kun er omfattet af beskyttelsen uden for jagttiden. Men der skal en uafbrudt beskyttelse til, navnlig for trækfugle, der hvert år benytter de reder og bo-pladser, de har indrettet i de foregående år. Hertil kommer, at det ikke kan udelukkes, at jagttiden og visse fuglearters redebyg-nings- og yngletid i visse regioner vil kunne falde sammen. Dette fremgår i et tilfælde, der er blevet pådømt af Conseil d'Etat den 7. december 1984 og vedrører jagt på turtelduer.

Kommissionen har dernæst gjort gældende, at der ikke ifølge den franske bestemmelse i artikel 1 i bekendtgørelsen af 17. april 1981 ydes beskyttelse af alle de fuglearter, som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa. Dette er f. eks. tilfældet for de arter, der er opregnet i bekendtgørelsens artikler 2 og 3.

Kommissionen har dernæst henvist til artikel 2, tredje afsnit, i Den Internationale Konvention af 19. marts 1902, hvorefter en ejer, bruger eller disses repræsentanter kan opnå dispensation fra forbudet mod ødelæggelse af fugles bosteder for så vidt angår fugle,

der har redepladser på vedkommendes ejendomme. Denne bestemmelse opfylder ikke betingelserne ifølge direktivets artikel 5.

Kommissionen har endelig anført, at direktivets artikel 9 ikke kan afgive hjemmel for de nævnte principielle undtagelser, der bevirker en generel og systematisk undtagelse fra beskyttelsen af visse fuglearter.

Den franske regering har indledningsvis anført, at medlemsstaterne ifølge direktivet er forpligtet til at opnå et bestemt resultat. Dette er faktisk sket i Frankrig i kraft af bestemmelserne i bekendtgørelsen af 17. april 1981 og bestemmelserne i Code rural's artikler 372, stk. 10, og 374, stk. 4.

Den franske regering har vedrørende tiden for fredning af reder og æg gjort gældende, at de beskyttede fuglearter ikke har redetid i jagttiden. En beskyttelse hele året har derfor faktisk ingen betydning. Jagttiden fastsættes for hvert enkelt departement på en sådan måde, at redebygningstiden for samtlige arter, der ruger i Frankrig, er afsluttet.

Den franske regering har herudover anført, at artikel 3 i bekendtgørelsen af 17. april 1981 blev ophævet ved artikel 5 i bekendtgørelsen af 20. december 1983.

Den franske regering har med hensyn til de arter, hvis reder efter artikel 2 i bekendtgørelsen af 17. april 1981 kan ødelægges, anført, at den har givet Kommissionen underretning om denne undtagelse den 28. juli

1981. Denne begrundes i den trussel, de nævnte fuglearter frembyder for muslinge-avl, for andre hav- og vadefuglearter og for luftfarten.

Den franske regering har sluttelig anført, at de bestemmelser i konventionen af 19. marts 1902, der er relevante i den forbindelse, ikke længere finder anvendelse.

Andet klagepunkt: Begrebet »den nationale biologiske arv«

Kommissionen har anført, at beskyttelsen ved artikel 3, stk. 1, i loven af 10. juli 1976 bl. a. kun omfatter de tilfælde, hvor den er nødvendig af hensyn til bevarelsen af »den nationale biologiske arv«. Ifølge direktivet kræves der derimod en beskyttelse af alle de fuglearter, som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa. Denne sidste beskyttelse omfatter fugle, der selv om de ikke indgår i den nationale biologiske arv, på visse tidspunkter kan findes på vedkommende medlemsstats område som tilfældet f. eks. er med trækfuglearterne. Kommissionen har i en besvarelse af et spørgsmål fra Domstolen nævnt fireogtyve trækfuglearter, der ifølge den franske lovgivning efter dens opfattelse ikke er beskyttet, selv om dette ifølge direktivet er påkrævet.

Den franske regering har i sin besvarelse heraf anført, at fortegnelsen over beskyttede arter i bekendtgørelsen af 17. april 1981 omfatter mange trækfuglearter, der ikke i yngletiden holder til i Frankrig. Der er således tale om en udvidet beskyttelse, der har den af Kommissionen ønskede omfattende karakter.

Tredje klagepunkt: Undladelse af at gennemføre direktivets artikel 5, litra e)

Kommissionen har anført, at den almindelige i direktivets artikel 1 omhandlede beskyttelsesordning for samtlige fuglearter i henhold til direktivets artikel 5, litra e), skal omfatte bl. a. et forbud mod besiddelse af fugle af de arter, der ikke tillades jaget eller indfanget. Dette generelle forbud mod besiddelse af andre fugle end fugle tilhørende de i bilag III til direktivet nævnte arter genfindes ikke i fransk lovgivning. Ganske vist regulerer lov nr. 76-629 besiddelsen af dyr, der ikke er husdyr. Men ifølge denne lov er besiddelse generelt tilladt. Imidlertid er en udtrykkelig forbudsbestemmelse nødvendig i denne forbindelse om ikke for andet så for at afskære adgangen til lovlig besiddelse af fugle, der er indfanget eller erhvervet på retsstridig måde.

Den franske regering har heroverfor anført, at det efter de franske bestemmelser er muligt at nå det med direktivet ønskede mål. For ifølge bekendtgørelsen af 17. april 1981 er bl. a. indfangning, bortfjernelse, anvendelse og især udbydelse til salg samt køb af fugle forbudt. Disse forbud medfører under ét, at besiddelse af de omhandlede arter bliver umulig. Den franske regering har herved oplyst, at fortegnelsen over arter, der er beskyttede ifølge bekendtgørelsen af 17. april 1981 vil blive yderligere udvidet.

Fjerde klagepunkt: Undladelse af at gennemføre direktivets artikel 7

Kommissionen har gjort gældende, at fortegnelsen i artikel 1 i bekendtgørelsen af 12. juni 1979 over vildtfuglearter, dvs. fugle, der kan jages, ikke er i overensstemmelse med direktivets artikel 7, hvorefter kun de i di-

rektivets bilag II nævnte arter kan jages. Faktisk finder man i fortegnelsen over vildtfuglearter dobbeltbekkasin og tinksmad, som tilhører de arter, der som særligt beskyttede er nævnt ikke i bilag II, men derimod i bilag I til direktivet. Endvidere medtager fortegnelsen som vildtfuglearter 13 fuglearter, der ikke er medtaget i listen i bilag II til direktivet.

Den franske regering har ved skrivelse af 26. august 1981 meddelt Kommissionen, at der var blevet givet tilladelse til tilintetgørelsesaktioner for arterne råge, gråkrage, stær, skovskade, husskade og allike, med den begrundelse at disse fugle kunne være skadelige for afgrøderne. Kommissionen reagerede ikke på dette brev, hvilket imidlertid ikke kan berettiggende den skete fravigelse af reglerne. Vedtagelse eller anvendelse af en undtagelsesbestemmelse for hele landet kræver ikke, at Kommissionen på en eller anden måde har medvirket. Og Kommissionen har heller ikke efter direktivets artikel 9 nogen beføjelse til selv at anordne, at en af en medlemsstat vedtagen fravigelse af direktivet skal suspenderes, ændres eller ophæves. Kommissionen har ifølge nævnte artikel kun en almindelig pligt til at overvåge, at fællesskabsretsakterne anvendes rigtigt. Den foreliggende sag ligger i forlængelse af undersøgelser, Kommissionen har gennemført inden for rammerne af direktivets artikel 9, stk. 4. At Kommissionen ikke har ytret sig vedrørende fravigelser, der er blevet meddelt den, kan ikke antages at udgøre en godkendelse eller accept fra dens side.

Kommissionen har vedrørende fravigelse anført, at denne efter sit indhold skal være ekstraordinær og kun kan tillades givet af hensyn til bestemte specielle forhold og inden for snævre grænser. Abstrakt formulerede fravigelsesregler af generel og vedvarende karakter kan ikke anerkendes.

Fravigelser for at hindre omfattende skader må referere sig til faktiske skader. Tilladelser til ødelæggelse af de omhandlede fuglearter må nødvendigvis udformes på baggrund af bestemte stedlige og tidsmæssige omstændigheder, som fravigelsesbestemmelserne konstant må passe til, idet udgangspunktet må være at tilintetgørelse så vidt muligt begrænses mest muligt. Generelle tidsmæssigt ubegrænsede regler, der principielt og abstrakt lægger til grund, at visse fuglearter er skadelige og derfor ikke nogetsteds eller på noget tidspunkt skal beskyttes, udgør ikke fravigelser af en art, der kan anerkendes i medfør af artikel 9. For hvis en medlemsstat principielt holder visse fuglearter uden for den af direktivet tilsigtede beskyttelse med den begrundelse, at de er skadelige, foreligger der reelt fra vedkommende medlemsstats side et forsøg på at ændre direktivets bestemmelser.

Den franske regering har indledningsvis gentaget, at bekendtgørelsen af 12. juni 1979 er ved at blive ændret, således at en række fuglearter, der anses for vildtfuglearter udgår af listen. Om »trævagtel« (»colin de Virginie«) anføres det, at der er tale om en amerikansk art, der er blevet indført specielt med henblik på jagt.

En fravigelse i medfør af direktivets artikel 9 er retmæssig for de andre ikke-beskyttede arters vedkommende.

Det er den for det første, fordi Kommissionen stiltiende efter at have ladet den franske meddelelse af 26. august 1981 ubesvaret, har godkendt fravigelse. Kommissionen er i henhold til direktivets artikel 9, stk. 4, forpligtet til til stadighed at påse, at følgerne af sådanne undtagelser ikke er i strid med di-

rektivet, samt til at træffe passende forholdsregler i så henseende. Den er forpligtet til at meddele de berørte regeringer, at bestemmelse om undtagelse i henhold til artikel 9, stk. 1, er i strid med direktivet, og den kan herved eventuelt, før den benytter proceduren i henhold til Traktatens artikel 169, anmode regeringerne om at træffe passende foranstaltninger.

Kommissionen burde i det foreliggende tilfælde have meddelt den franske regering, at de fravigelser, der var givet meddelelse om, havde virkninger, der efter dens opfattelse var i strid med direktivet. Spørgsmålet herom burde have været taget op til drøftelse, men det skete ikke. Den franske regering havde derfor grund til at antage, at Kommissionen ikke havde indsigelser i anledning af de omhandlede fravigelser.

Den franske regering har vedrørende bestemmelsernes indhold anført, at Kommissionen ikke er fremkommet med oplysninger af videnskabelig eller statistisk art, ud fra hvilke det kan sluttes, at den franske regering ikke har opfyldt betingelserne ifølge direktivets artikel 9. De omhandlede fuglearter er indiskutabelt meget skadelige for landbruget (udsæd, spirer og afgrøder) og for visse andre fuglearter overalt og til stadighed på hele det franske territorium.

Den franske regering har dernæst anført, at der uden for jagttiden ifølge de faste regler om jagttilsyn gælder bestemmelser om, at republikkens kommissær meddeler tilladelse efter ansøgning til tilintetgørelse af arter, der forvolder omfattende skader. I ansøgningen skal oplyses ansøgerens navn og stilling, begrundelsen for ønsket om at gennemføre tilintetgørelse samt tid og sted for denne, det tidsrum tilladelsen skal gælde for samt antallet af deltagere i tilintetgørelsesaktionen. En eventuel meddelt tilladelse er kun gyldig visse dage i ugen.

Femte klagepunkt: Undladelse af at gennemføre direktivets artikel 7, stk. 4

Kommissionen har indledningsvis anført, at jagt på turteldue ifølge de herom gældende ministerielle bekendtgørelser af 20. april 1982, 20. april 1983 og 20. april 1984 i en række kommuner i Medoc har kunnet ske i tidsrummene marts — maj 1982, 15.-23. maj 1983 og maj 1984. Turteldue er ganske vist en af de i bilag II til direktivet nævnte arter, der derfor kan jages, men den er beskyttet som trækfugl mod jagt i yngletiden og under trækket til redebygningsstedet, jfr. direktivets artikel 7, stk. 4, næstsidste punktum. Men ifølge de nævnte bekendtgørelser går jagten på turteldue ind netop i denne fuglearts yngle- og redebygningstid. Conseil d'Etat har ganske vist annulleret disse bekendtgørelser, men den stedfundne annullation bør efter Kommissionens opfattelse bekræftes ved en egentlig regelanordning.

Den franske regering har oplyst, at der efter Conseil d'Etat's annullation af bekendtgørelserne om jagttiden for jagt på turteldue er blevet besluttet ikke længere at give tilladelse til sådan jagt. Dette klagepunkt må derfor bortfalde.

Sjette klagepunkt: Undladelse af at gennemføre direktivets artikel 8, stk. 1

Kommissionen har anført, at det efter ministeriel bekendtgørelse af 27. juli 1982 er tilladt at anvende limpinde til indfangning af drosler. Og ifølge ministeriel bekendtgørelse af 7. september 1982 og ministeriel bekendt-

gørelse af 15. oktober 1982 er det i visse egne i Sydvestfrankrig tilladt at benytte vandrette net (såkaldte »pantes« eller »matole«-net) til indfangning af sanglærke. Direktivets artikel 8, stk. 1, sammenholdt med direktivets bilag IV, litra a), indeholder imidlertid et udtrykkeligt forbud mod anvendelse af limpinde og net.

Efter Kommissionens opfattelse kan der ikke retmæssigt dispenseres fra forbudet mod anvendelse af limpinde og net på grundlag af direktivets artikel 9, stk. 1, litra c). For en fravigelse af direktivets bestemmelser på grundlag af denne bestemmelse kan ikke ske under henvisning til nødvendigheden af at opretholde jagt eller former for jagt, der anses for sædvanlige eller hører til den berørte befolknings kulturelle arv. Til værn af visse traditioner kræves der uundgåeligt foranstaltninger af permanent art, mens der ved fravigelser i henhold til direktivets artikel 9 udelukkende må være tale om klart begrænsede og midlertidige foranstaltninger.

Hertil kommer, at limpinde og net ikke efter deres beskaffenhed udgør midler til selektiv indfangning af blot visse fuglearter. Der vil med anvendelsen af limpinde og net permanent være fare for indfangning af fugle af alle arter og for at disse såres, lemlæstes eller dræbes under forhold, der ikke kan lades ude af betragtning.

Kommissionen har vedrørende antallet af drosler eller lærker, der er indfanget med de

kritiserede midler, givet udtryk for den opfattelse, at dette må vurderes på baggrund af antallet af fangster. Også bortset fra vanskeligheden med at føre kontrol med de kritiserede fangstmidler må det antages, at det ikke på nogen måde i forbindelse med anvendelsen af dem vil være udelukket, at der ved drossel- eller lærkejagt bliver tale om en intensiv jagt på disse fugle.

Den *franske regering* har heroverfor insistet på den omstændighed, at den har givet Kommissionen underretning om de kritiserede bestemmelser. Disse er i øvrigt retmæssige i medfør af direktivets artikel 9, stk. 1, litra c). Denne bestemmelse gælder netop overleverede traditionelle jagtmetoder som indfangning ved hjælp af limpinde og net. Myndighederne fører streng kontrol både med tid og sted samt tekniske metoder for indfangning ved hjælp af limpinde og net. Fuglene fanges levende og det er påbudt, at individer tilhørende andre arter skal slippes løs. Desuden må det antages, at der kun indfanges nogle få tusind drosler ved hjælp af limpinde, mens bestanden er på ca. 30 mio. Indfangning af sanglærker ved hjælp af net omfatter ca. en % af bestanden på ca. 6 mio. I begge tilfælde er der altså tale om små mængder. Endelig har Kommissionen efter den franske regerings opfattelse ikke ført bevis for, at disse metoder kan føre til, at de pågældende arter forsvinder lokalt.

K. Bahlmann
Refererende dommer